

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I. УСТАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Уставни основ за доношење Закона о унутрашњим пословима садржан је у члану 97. тачка 4) Устава Републике Србије, којим је утврђено да Република Србија уређује и обезбеђује одбрану и безбедност Републике Србије и њених грађана, као и мере за случај ванредног стања.

II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Доношењем Закона о полицији („Службени гласник РС”, број 6/16), као и његових измена које су донете у току 2018. године у правни систем уведен је низ новина које су значајно допринеле побољшању квалитета у обављању полицијских и других послова у Министарству унутрашњих послова.

На основу свеобухватне анализе и резултата примене важећег закона, приступило се усавршавању и побољшању постојећих решења у смислу њихове ефикасне примене, како би Министарство унутрашњих послова као државни орган у заштити система безбедности у најширем смислу те речи, те обезбеђивања сигурног амбијента за живот у локалној заједници, дало највећи допринос, те је као крајњи резултат израђен Нацрт закона о унутрашњим пословима.

Наиме, основни циљ Нацрта закона о унутрашњим пословима је да се одређене одредбе прецизније дефинишу, прилагоде и ускладе са практичним потребама Министарства унутрашњих послова, како би допринеле побољшању квалитета у обављању полицијских послова, послова заштите и спасавања и других послова у Министарству унутрашњих послова. Наиме, имајући у виду нове институте који су уведени по први пут у правни систем (доношењем Закона о полицији 2016. године, укључујући и измене из 2018. године) јавила се потреба за одређеним интервенцијама, којима би се отклонили одређени недостаци који су уочени у досадашњој примени важећег закона, а путем прецизирања појединих одредаба и побољшања постојећих решења.

Најзначајније новине односе се на прецизирање појма „Унутрашњих послова” као и на прецизније и свеобухватније дефинисање појма „Полиција”, те утврђивање и прецизирање начела на којима почива рад Министарства унутрашњих послова. У односу на важећи Закон о полицији, поред субјеката којима ће закон дозволити употребу тог појма у свом називу, утврђено је да, уз одобрење директора полиције и претходну сагласност министра, и други субјекти могу користити појам „Полиција” у свом називу. Дакле, проширен је круг субјеката који могу користити наведени појам, пре свега на средњу школу основану за потребе полицијског образовања, високошколску установу основану за потребе полицијског образовања и синдикалне организације које у складу са законом делују у Министарству унутрашњих послова, али и на друге субјекте, по процени и одобрењу директора полиције.

Дефинисана је организациона јединица Дирекција полиције, као основна унутрашња организациона јединица Министарства образована за обављање полицијских и других послова утврђених законом и утврђено да у свом саставу има централне и подручне организационе јединице као и специјалну и посебне јединице полиције. Поред наведеног, прописани су и специфични организациони облици Полиције, попут специјалне и

посебних јединице полиције, интервентних јединица Полиције и организационих јединица за координацију рада као и начела руковођења и одговорности у Дирекцији полиције.

Такође су прецизирани послови које обавља Министарство унутрашњих послова кроз јасно прецизирање да су унутрашњи послови, полицијски послови, послови заштите и спасавања и други унутрашњи послови утврђени законом, који су касније кроз текст закона додатно разрађени, чиме се доприноси транспарентности и бољем увиду јавности у поједине послове који се обављају. Из истих разлога прецизирани су и полицијски послови и дефинисане су делатности полиције и полицијски задатак као облици ангажовања Полиције којима се обављају сродни и повезани полицијски послови, односно заокружена целина више сродних и повезаних радних активности у обављању полицијског посла.

Као једна од надлежности Министарства уведени су и послови у вези са полицијским образовањем, и кроз текст закона унете су одредбе које регулишу поједина права и обавезе лица из средње школе основане за потребе полицијског образовања и високошколске установе основане за потребе полицијског образовања

У Нацрту закона уведена су нова и прецизирана досадашња полицијска овлашћења, односно у односу на важећи Закон о полицији, број полицијских овлашћења је повећан, мада се ради о овлашћењима који су већ постојећа, али као полицијске мере и радње или се ради о овлашћењима из Законика о кривичном поступку (Улазак у туђи стан и друге просторије и Вршење увиђаја). Као ново овлашћење прописано је Заустављање, односно уклањање беспилотних ваздухоплова.

Оно што је важно истаћи је да у је, оквиру полицијског овлашћења Провера идентитета, а у складу са развојем технологије, уведена могућност да се провера идентитета, осим увидом у личну карту или другу јавну исправу са фотографијом, врши и употребом система за обраду биометријских и других података. Наиме, овлашћено службено лице може, у сврху провере идентитета, на начин и по поступку за примену посебних доказних радњи прописаних законом којим се уређује кривични поступак, користити резултат подударности биометријских карактеристика лика добијен употребом софтвера за обраду биометријских података у систему видео-надзора ради: проналажења извршиоца кривичног дела за које се гоњење предузима по службеној дужности; проналажења лица за које се основано сумња да припрема извршење кривичног дела тероризма и са њим повезаних кривичних дела, као и других кривичних дела за које су припремне радње кажњиве по закону проналажења несталог лица за које се основано сумња да је жртва кривичног дела за које се гоњење предузима по службеној дужности.

Додатно, посебна пажња посвећена је стандардима полицијског поступања којих се Полиција придржава приликом обављања полицијских послова, како би се нагласио значај одговора на потребе и очекивања грађана и служењу заједници и како би се створили услови за безбедан живот. Такође прописане су и дужности овлашћених службених лица, али и свих других полицијских службеника.

Утврђују се нова и свеобухватније уређују постојећа средства принуде која полицијски службеници користе приликом примене полицијских овлашћења и обављања полицијских послова. Нова средства принуде су средства за принудно заустављање возила, уређаји за емитовање звучних таласа, средства за привремено онеспособљавање лица и средства за улазак у туђи стан, друге просторије и превозна средства, која представљају још један корак ка хуманизацији средстава принуде и корак даље од употребе ватреног оружја као крајњег средства принуде.

Нарочита пажња посвећена је обликовању одредби којима се уређује вршење безбедносних провера, утврђене су безбедносне сметње које се разликују сходно сврси у коју се безбедносна провера врши, односно праву које је потребно остварити услед

њиховог непостојања и рангирају на обавезне и факултативне (које се цене у зависности од случаја). Новина у Нацрту закона је дакле подела безбедносних сметњи, односно безбедносних ризика на обавезне и факултативне, где руководилац организационе јединице која врши безбедносну проверу, процењује њено постојање, уз одговарајуће образложење. Очекујемо да ће се прецизирањем одредаба о вршењу безбедносних провера, у редовима запослених у Министарству унутрашњих послова превасходно наћи само она лица која својим навикама, склоностима и понашањем у претходном периоду указују да ће бити достојна за рад у Министарству. Ове одредбе подићи ће свест и о потреби поштовања закона. Прописане су нове полицијске мере и радње, као што су криминалистичко-тактичке радње (потера, преглед одређених објеката и простора, заседа, рација и блокада саобраћајних и других површина) и полицијско преговарање.

Одредбе о помоћној полицији су прецизиране, односно у текст закона су унети услови за избор припадника помоћне полиције, где је јасна интенција да припадници пре свих буду пензионисани полицијски службеници, који су радили у статусу овлашћених службених лица, до навршених одређених година живота.

Нацртом закона дефинисани су послови заштите и спасавања, где спадају управљање ризиком, превентивна заштита од пожара и експлозија, цивилна заштита и реаговање у ванредним ситуацијама и ванредним догађајима и по први пут, прописана су овлашћења која могу примењивати полицијски службеници у обављању послова заштите и спасавања, и то су: давање упозорења, издавање наређења, провера идентитета, улазак у туђи стан и друге просторије, преглед објеката, простора и документације, контрола лица, учешће у вршењу увиђаја и привремено одузимање предмета. За свако од набројаних овлашћења прописани су услови под којима се примењују и утврђена је сходна примена одредби које се односе на дужности овлашћених службених лица, у обављању послова заштите и спасавања.

Утврђени су начини вршења унутрашње контроле, као превентивна и оперативна контрола рада запослених и радно ангажованих, као и контрола рада организационих јединица Министарства. Значајно су унапређене и прецизиране превентивне активности Сектора унутрашње контроле. Нови инструменти уведени у правни систем важећим Законом о полицији сада су разрађени и њихова примена ће обезбедити податке за даљу анализу и предлагање мера за искорењивање корупције у Министарству. Новина коју садрже ове одредбе је у томе што је сада потпуније регулисано у којим случајевима Сектор неће поступати, а то је посебно код злоупотребе права на обраћање (неразумљива и честа обраћања). Истакнута је и независност Сектора унутрашње контроле у обављању послова унутрашње контроле, приликом остваривања сарадње са другим државним органима, представницима јавности и грађанима и међународне оперативне сарадње.

Министарство је у константној борби за сузбијање корупције предвидело и прецизирало одредбе у вези са пријемом и уручењем поклона.

Регулисано је да се средства за рад Министарства обезбеђују у буџету Републике Србије, али и да Министарство може пружати услуге у вези са својим делокругом, уз плаћање одговарајуће таксе. Такође, прописано је да и други субјекти могу својим средствима учествовати у побољшању услова рада организационих јединица Министарства и у финансирању и реализацији активности у циљу унапређења безбедности људи и имовине на одређеном подручју.

Нарочито се прецизирају одредбе којима је образован Фонд за солидарну помоћ за полицијске службенике којим се још више наглашава социјална улога и социјална подршка које Министарства пружа својим запосленима.

Важно је напоменути да новим решењима права запослених ни у ком делу нису умањена, већ су створени услови за њихово ефикасније остваривање. Проширени су случајеви у којима се додељују средства Фонда, и то на ситуацију да оба родитеља запослена у Министарству добијају солидарну помоћ за рођење детета (важећи Закон о полицији ово право признаје само мајци детета ако су оба родитеља запослена у Министарству) и за угроженост запосленог не само услед елементарних непогода, већ и других несрећа.

Направљена је јасна разлика и појединачно су дефинисане категорије запослених у Министарству (полицијски службеници, државни службеници и намештеници). Уведена је нова категорија овлашћених службених лица, у заштити и спасавању, имајући у виду да и ти послови, односно полицијски службеници који их обављају захтевају примену појединих овлашћења. Дефинисана је службена легитимација и утврђене су категорије запослених којима се иста издаје (са значком или без ње). У зависности од категорије којој запослени припада утврђује се и сврха у коју се легитимација користи.

Такође, услед проблема у пракси, до којих је долазило због лажног представљања и коришћења лажних службених легитимација и значки, уведена је забрана поседовања, односно коришћења службене легитимације са службеном значком, односно службене легитимације од стране лица која нису полицијски службеници, државни службеници или намештеници Министарства. Такође, забрањено је захтевање израде, израда, стављање у промет, поседовање, односно коришћење значке или другог обележја, односно ознаке од стране физичког лица, предузетника и правног лица, које садрже елементе визуелног идентитета службене значке или службене легитимације полицијских службеника, односно службене легитимације државних службеника, односно намештеника Министарства и предвиђене су санкције за непоштовање поменуте забране.

Регулисани су чиновни и звања полицијских службеника. Овим одредбама предвиђено је да овлашћена службена лица, овлашћена службена лица у заштити и спасавању и припадници ватрогасно-спасилачких јединица у статусу лица на посебним дужностима имају чиновне, док остала лица на посебним дужностима имају звања (уместо досадашњих 12 чиновна/звања, сада је 18).

Законом се прописује подела радних места полицијских службеника на руководећа (оперативног, средњег, високог и стратешког нивоа) и извршилачка радна места.

Посебна пажња посвећена је одредбама у вези са условима за заснивање радног односа у Министарству. Наиме, по правилу радни однос у Министарству заснива на неодређено време, али је дата могућност за заснивање радног односа на одређено време услед наступања одређених услова (замена одсутног запосленог, повећање обима посла, обука приправника, специјализација).

Утврђени су и начини заснивања радног односа у Министарству (распоређивањем, премештајем, интерним конкурсом, јавним конкурсом и без конкурса). Новина је омогућавање преузимања запослених не само из других државних органа, већ и из органа покрајинске аутономије или органа јединице локалне самоуправе. Уводи се и обавеза пробног рада за лица која се први пут примају у радни однос у органу јавне власти, а нису приправници и прописано је трајање пробног рада, као и отказивање радног односа уколико запослени не задовољи на пробном раду. Такође, новитет у односу на важећи закон су и преформулисане одредбе којима се уређује распоређивање запослених, премештај (трајни и привремени који се заснивају на потребама службе или личном захтеву) и упућивање, чиме се отклањају проблеми у досадашњој примени поменутих института. Закон препознаје значај специфичних радних места у Министарству, што су радна места на којима се врше послови који су такве природе да је за њихово обављање

неопходно поседовање посебних знања и вештина, односно радна места на којима се послови обављају у условима животне средине неприродне за рад човека, као што су летачки, падобрански и ронилачки послови или се ради о дефицитарним занимањима. Запослени који ће радити на овим радним местима се могу примити у радни однос без конкурса, а такође, признаје им се право на корективни коефицијент због обављања тих послова.

Одредбе о каријерном развоју полицијских службеника адекватније су формулисане, садржина им је прецизирана у циљу стварања услова за њихову потпуну примену.

Као значајно истичемо и психолошку превенцију, селекцију и развој потенцијала заослених кроз стручно саветодавни рад који ће допринети очувању, заштити и унапређењу психичког здравља запослених и превазилажењу и суочавању са тешкоћама у раду. Такође, акценат је стављен на прецизно дефинисање одредаба које се односе на безбедност и здравље на раду којима се врши усаглашавање са прописима који уређују дату област, те одредбе о специфичној здравственој заштити запослених.

Прецизиране су одредбе Закона које се односе на послове и делатности које запослени може да обавља ван радног времена у Министарству, као додатни рад. Предвиђено је да запослени у Министарству не могу обављати послове и делатности који могу изазвати сукоб интереса или утицати на непристрасност у раду, уз писану сагласност руководиоца унутрашње организационе јединице, о чему ће се водити и евиденција.

Услед специфичности посла као и постојања одређених радних места на којима је неопходно обезбедити константно присуство запослених ради обављања најсложенијих и послова највишег безбедносног ризика ограничава се право на штрајк допуном постојећих одредаба и допуњују се одредбама о штрајку упозорења односно уподобљавају се одредбама системског закона којима је уређен штрајк.

Посебни случајеви престанка радног односа по сили закона проширени су, односно поопштрени. Поједини разлози из Закона о државним службеницима унети су у Нацрт закона, ради ради недвосмислене примене одредби овог закона, са напоменом да је неспорно да режим пријема у радни однос и престанка радног односа полицијских службеника треба бити „строжији” у односу на државнослужбенички систем.

Полиција је специфична служба, полицијски службеници обављају високо ризичне послове, тако да се узима у обзир квалитет извршења задатака у заштити безбедности грађана и имовине, али и очување радне способности припадника Министарства, у том смислу одредбе Закона упућују на прописе о пензијском и инвалидском осигурању, по којима престанак радног односа може наступити и пре испуњења општих услова за стицање старосне пензије.

Најзад, прописују се казнене одредбе сходно којима се за прекршаје кажњавају правна лица која крше одредбе којима је утврђена забрана коришћења назива полиција, те употреба службене значке и легитимације на недозвољени начин (укључујући, поред неовлашћеног коришћења службене значке и легитимације полицијског службеника и захтев за израду, израду, стављање у промет, поседовање и коришћење, значке, обележја или ознаке који садрже елементе њиховог визуелног идентитета).

Нацртом закона се регулише што више радноправних института, како би се што мање ишло на супсидијарну примену других прописа, односно како не би било места тумачењу и различитом поступању у примени прописа.

III ОБЈАШЊЕЊЕ ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА И ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

Чланом 1. Нацрта закона уређује се предмет закона, односно предвиђа се да закон уређује унутрашње послове, организацију и надлежност Министарства унутрашњих послова, организацију и надлежност Полиције и друга питања од значаја за унутрашње послове.

Чланом 2. Нацрта закона дефинисани су појмови који се употребљавају у закону.

Чл. 3 – 9. Нацрта закона прописана су начела у складу са којима се обављају унутрашњи послови – начело законитости; професионализма и неутралности; приоритета; спречавања сукоба интереса; забране дискриминације; економичности и ефикасности; превентивног поступања.

У члану 10. Нацрта закона дефинисани су и набројани унутрашњи послови (полицијски послови, послови заштите и спасавања и други унутрашњи послови).

У члану 11. Нацрта закона набројани су послови који су у надлежности Министарства унутрашњих послова.

Чланом 12. Нацрта закона прописано је да Министарство у циљу обављања унутрашњих послова обрађује тајне податке, податке о личности и друге податке и обезбеђује њихову заштиту. Наведеном одредбом утврђено је од којих се субјеката прикупљају подаци. Такође, прописује се да ће се посебним законом уредити сва питања у вези са евиденцијама и обрадом података у оквиру тих евиденција.

Чланом 13. Нацрта закона утврђено је посебно овлашћење министра унутрашњих послова да захтева посебне извештаје о раду полиције и организационих јединица Министарства, ради праћења стања, извршавања закона, других прописа и општих аката и обликовања политике Владе и да даје стручна упутства и обавезне инструкције у вези са њиховим радом. Наглашено је да се наведеним овлашћењем не сме утицати на оперативну независност Полиције.

Чланом 14. Нацрта закона прописана је надлежност Министарства у случају ванредног или ратног стања.

Чланом 15. Нацрта закона прописано је да се ради обезбеђивања јавног реда и мира и заштите здравља и живота људи, по наредби министра, а на основу налога Владе, може привремено ограничити или забранити кретање на одређеним објектима, подручјима или јавним местима, привремено забранити настањивање на одређеном подручју или напуштање одређеног подручја или наложити евакуација, са орочењем времена трајања. Ова мера већ постоји у важећем закону, али као полицијска мера и радња, а сада је ово овлашћење министра да нареди наведене мере условљено налогом Владе.

У чл. 16 – 20. Нацрта закона регулисана је сарадња коју Министарство остварује са службама безбедности, са другим органима, организацијама, установама и правним лицима, са грађанима који пруже помоћ у обављању унутрашњих послова, као и међународна сарадња и облици ангажовања запослених у Министарству изван територије Републике Србије.

Члан 21. Нацрта закона прописује да је рад Министарства јаван, осим у предвиђеним изузецима, као и да Министарство има обавезу објављивања годишњег извештаја о стању јавне безбедности и резултатима рада Министарства.

Чланом 22. Нацрта закона прописује се да се за обављање послова из надлежности Министарства образују унутрашње организационе јединице и утврђује се правни основ да се актом Владе и актом министра (Правилником о унутрашњем уређењу и систематизацији

радних места) ближе уреде сва питања у вези са унутрашњим уређењем и систематизацијом радних места.

Чланом 23. Нацрта закона прописано је да Министарство и организационе јединице Министарства имају свој знаке и обележја, чији ће изглед и начин коришћења, означавање и друге елементе визуелног идентитета прописати Влада, односно министра. Такође, забрањује се истицање и ношење знакова и других обележја на начин којим се нарушава углед Министарства.

Чланом 24. Нацрта закона прописано је да Министарство, Полиција и организационе јединице Министарства имају своје празнике, чије дане и начин обележавања утврђује Влада, односно министар.

У члану 25. дефинисан је појам полиције и утврђено ко има право на употребу тог појма у свом називу. У односу на важећи Закон о полицији („Службени гласник РС”, бр. 6/16, 24/18 и 87/18), поред субјеката којима ће закон дозволити употребу тог појма, утврђено је да уз одобрење директора полице и претходну сагласност министра и други субјекти могу користити појам „Полиција”. Дакле, проширен је круг субјеката који могу користити наведени појам, пре свега на синдикалне организације које у складу са законом делују у Министарству унутрашњих послова, али и на друге субјекте, по одобрењу министра директора полиције и уз сагласност министра.

Чланом 26. Нацрта закона утврђен је однос између Полиције, јавног тужиоца и суда, односно сагласно другим законима, Полиција у у предистражном, кривичном и прекршајном поступку примењује полицијска овлашћења, мере и радње и поступа по налогу и захтевима надлежног јавног тужиоца и суда.

Чланом 27. Нацрта закона регулише однос између Полиције и локалне самоуправе, односно појам Полиције у заједници.

У чл. 28. и 29. Нацрта закона утврђена су поступања Полиције у случајевима насиља у породици и у стању повећаног ризика.

Чланом 30. Нацрта закона дефинисана је Дирекција полиције, као основна унутрашња организациона јединица Министарства образована за обављање полицијских и других послова утврђених законом и утврђено да у свом саставу има централне и подручне организационе јединице као и специјалну и посебне јединице полиције.

Чл. 31 – 33. Нацрта закона прописани су специфични организациони облици Полиције, попут специјалне и посебних јединица полиције, интервентних јединица Полиције и организационих јединица за координацију рада.

Чланом 34. Нацрта закона утврђена су начела руковођења и одговорности у Дирекцији полиције.

Чланом 35. Нацрта закона прописани су услови и начин избора директора полиције и заменика директора полиције.

Чл. 36 – 39. Нацрта закона утврђена је надлежност Полиције, односно прописани су послови Дирекције полиције и њених организационих јединица (полицијске управе, полицијске станице и полицијске испоставе).

Чланом 40. Нацрта закона дефинисани су и набројани полицијски послови, на прецизнији начин и прописано је да се обављају кроз полицијске делатности, применом полицијских овлашћења, мера и радњи. Дат је основ да министар подзаконским актом ближе уреди начин обављања полицијских послова и врсте делатности полиције.

Чланом 41. Нацрта закона прописано је да се при обављању полицијских послова, Полиција придржава утврђених и достигнутих стандарда полицијског поступања и прецизирано је на шта се односе ти стандарди.

Чланом 42. Нацрта закона предвиђено је да Полиција у обављању полицијских послова примењује полицијско-обавештајни модел, који је сада детаљније и јасније дефинисан, уз могућност да министра пропише начин примене полицијско-обавештајног модела.

Чланом 43. Нацрта закона уређује се платформа за безбедну електронску комуникацију, размену података и информација, која је основ за стварање националног криминалистичко-обавештајног система, а која се успоставља у оквиру посебног информационо-комуникационог система Министарства.

У члану 44. Нацрта закона дат је основ да Полиција, приликом обављања полицијских послова, користи многобројне системе за обраду података, пре свих, системе видео-надзора за аутоматску детекцију возила и препознавање регистарских таблица. Нацртом закона предвиђено је да Министарство у циљу обављања унутрашњих послова обрађује податке, а коришћењем система за обраду података, који представљају савремена техничка решења, унапређује се, олакшава и чини ефикаснијим обављање полицијских и других унутрашњих послова.

Члан 45. Нацрта закона прописује дужност Полиције да грађанима и другим лицима, да под одређеним условима, пружа информације и савете од значаја за њихову личну и имовинску безбедност.

У одредбама чл. 46 – 54. Нацрта закона прописане су и ближе уређене дужности полицијских службеника и других запослених, односно овлашћених службених лица, а то су: дужност обављања полицијских послова и у случају угрожености живота, дужност обављања полицијских послова ван радног времена, дужност достављања сазнања, дужност извршавања наређења, дужност чувања података, дужност предаје средстава принуде и службене легитимације у прописаним ситуацијама, дужност одазивања на лекарске прегледе, дужности приликом остваривања међународне полицијске сарадње, дужност понашања и уредног изгледа који не нарушавају углед Министарства. Уведена је дужност овлашћеног службеног лица да преда службено оружје, муницију и друга средства принуде уколико постоји пријава за кривично дело насиље у породици или друго кривично дело са елементима насиља, пријава за прекршај против јавног реда и мира са елементима насиља или пријава да је учинио други акт са елементима насиља или угрожавања сигурности других лица.

Чланом 55. Нацрта закона дефинисан је Кодекс полицијске етике, у складу са чијим одредбама, између осталог, мора поступати полицијски службеник и прописан је основ за његово доношење.

У члану 56. Нацрта закона набројана су полицијска овлашћења која примењују овлашћена службена лица приликом обављања полицијских и других послова. У односу на важећи Закон о полицији, повећан је број полицијских овлашћења, мада се ради о овлашћењима који су већ постојећа али као полицијске мере и радње или се ради о овлашћењима из Законика о кривичном поступку (Улазак у туђи стан и друге просторије и Вршење увиђаја). Као ново овлашћење прописано је Зауостављање, односно уклањање беспилотних ваздухоплова.

Чл. 57 – 61. Нацрта закона уређени су општи услови за примену полицијских овлашћења, пре свега испуњеност законских услова за примену овлашћења. Прописано је да је полицијски службеник обавезан да се представи пре примене овлашћења, осим у хитним ситуацијама када то може угрозити извршење полицијског задатка. Такође, прописано је у складу са којим начелима се примењују полицијска овлашћења (непристрасност, недискриминација, хуманост, сразмерност, ефикасност).

Чл. 62 – 64. Нацрта закона регулисана је примена полицијских овлашћења према посебним категоријама лица, и то према војним лицима, другим запосленима у органу државне управе надлежном за послове одбране, припадницима Безбедносно-информативне агенције, малолетним лицима, као и лицима која уживају дипломатски-конзуларни имунитет и лицима које уживају имунитет народног посланика.

Чланом 65. Нацрта закона прописано је према коме се примењује полицијско овлашћење Давање упозорења.

Чланом 66. Нацрта закона прописани су услови за примену полицијског овлашћења Издавање наређења.

Чл. 67 – 69. Нацрта закона уређено је полицијско овлашћење Провера и утврђивање идентитета, односно прописано је према коме се и на који начин врши провера и утврђивање идентитета лица. Као новина закона уводи се могућност да се у сврху провере идентитета, на начин и по поступку за примену посебних доказних радњи прописаних законом којим се уређује кривични поступак, користи резултат подударности биометријских карактеристика лика добијен употребом софтвера за обраду биометријских података у систему видео-надзора ради: проналажења извршиоца кривичног дела за које се гоњење предузима по службеној дужности; проналажења лица за које се основано сумња да припрема извршење кривичног дела тероризма и са њим повезаних кривичних дела, као и других кривичних дела за које су припремне радње кажњиве по закону и проналажења несталог лица за које се основано сумња да је жртва кривичног дела за које се гоњење предузима по службеној дужности.

Чланом 70. Нацрта закона прописани су услови за примену полицијског овлашћења Идентификација предмета.

У члану 71. Нацрта закона регулисан је начин поступања овлашћених службених лица приликом примене новог полицијског овлашћења Пријем пријава о учињеном кривичном делу и прекршају. Важећим Законом о полицији, пријем пријава представља полицијску меру и радњу, а сада је процењено да се ради о полицијском овлашћењу и одредбе Нацрта закона које га регулишу су детаљније и потпуније.

Чл. 72 – 74. Нацрта закона прописано је Позивање, као полицијско овлашћење, и то услови, начин и време позивања лица.

Одредбама чл. 75 – 79. Нацрта закона регулише се полицијско овлашћење Привођење, довођење и спровођење. Важећи Закон о полицији познаје само Довођење лица, као полицијско овлашћење. Нацртом закона се ово овлашћење прецизира и прави се подела на привођење, довођење и спровођење лица, где се ове појединачне радње дефинишу и утврђује се у којим ситуацијама се која примењује.

Чл. 80 – 84. Нацрта закона на бољи начин регулисана је примена полицијског овлашћења Задржавање и привремено ограничење слободе кретања. Прецизније су прописани случајеви у којима се задржавање лица врши на основу решења о задржавању и изузеци када се лице може задржати и без решења, ван службених просторија Министарства. Утврђени су услови које морају испуњавати просторије за задржавање, док је дат правни основ да министар подзаконским актом ближе уреди начин поступања овлашћених службених лица према задржаним лицима, као и услове које треба да испуне просторије Министарства за задржавање. Такође, прописани су разлози за привремено ограничење слободе кретања лица и одређена су лица која могу донети одлуку о примени тог овлашћења.

Чланом 85. Нацрта закона прописано је полицијско овлашћење Прикупљање обавештења, и то на исти начин као важећим Законом о полицији, односно прописује се да овлашћено службено лице може прикупљати обавештења, податке и информације од лица,

у циљу спречавања, откривања и расветљавања кривичних дела или прекршаја и њихових учинилаца или за обављање других полицијских послова, у складу са законом, а да лице није дужно да пружи тражено обавештење, осим ако би тиме учинило кривично дело, на шта је овлашћено службено лице дужно да га упозори.

Чланом 86. Нацрта закона предвиђено је као полицијско овлашћење Полицијско опажање и опсервирање, које је до сада спадало у полицијску меру и радњу. Применом овог полицијског овлашћења, овлашћена службена лица могу, под утврђеним условима, да прикупљају обавештења и податке, уз поштовања права на приватност лица.

У чл. 87 – 90. Нацрта закона предвиђене су ситуације када се применом полицијског овлашћења привремено може одузети предмет, тачније утврђени су разлози за привремено одузимање предмета и издавање потврде о томе. Регулисано је чување, враћање и продаја одузетих предмета, а у односу на важећи Закон о полицији, сада се уређује и привремено одузимање и враћање новца.

Чл. 91 – 93. Нацрта закона прописано је ново полицијско овлашћење Улазак у туђи стан и друге просторије, које се изузетно примењује, без наредбе суда. Прецизно су утврђени случајеви када се може без наредбе суда ући у туђи стан и друге просторије, као и обавезе овлашћених службених лица које имају приликом примене тог овлашћења.

Чл. 94. и 95. Нацрта закона, на јаснији начин, прописано је полицијско овлашћење Улазак и преглед објеката, простора, средстава и документације и контрадиверзиони преглед.

Чланом 96. Нацрта закона прописано је када су овлашћена службена лица овлашћена да зауставе и изврше преглед лица, предмета и превозних средстава и на који начин.

Чланом 97. Нацрта закона утврђено је да се у складу са законом може применити полицијско овлашћење Провера пловила, и то провера заставе пловила, прегледање исправа пловила и лица на пловилу, преглед пловила, гоњење, заустављање, задржавање и спровођење пловила надлежном органу.

Чланом 98. Нацрта закона прописана је примена полицијског овлашћења Обезбеђење и преглед места догађаја, тачније кад овлашћено службено лице сазна за извршење кривичног дела, прекршаја или другог догађаја поводом којег је потребно непосредним опажањем утврдити или разјаснити чињенице, он примењује наведено овлашћење обезбеђења и прегледа места догађаја, а под одређеним условима може и задржати лице које се затекне на месту догађаја.

У члану 99. Нацрта закона регулисано је као ново полицијско овлашћење, Вршење увиђаја, а које се врши на начин и у поступку који је прописан законом. Одредбом се дефинише шта је увиђај у смислу овог закона.

Чланом 100. Нацрта закона прописане су ситуације у којима овлашћено службено лице може, без пристанка лица, да се послужи његовим превозним средством и/или средством везе. Утврђено је и право власника превозног средства или средства везе на накнаду трошкова и стварне штете проузроковане употребом тих средстава.

Чланом 101. Нацрта закона примена полицијског овлашћења Утврђивање присуства алкохола и/или психоактивних супстанци предвиђена је за ситуације када постоји сумња да је лице учинилац кривичног дела, прекршаја или учесник неког догађаја. Прописан је поступак примене овог овлашћења.

Чл. 102 – 109. Нацрта закона детаљније је уређено Вршење безбедносних провера, којима се утврђује (не)постојање безбедносних сметњи, односно безбедносног ризика. Прописано је према коме се могу вршити безбедносне провере, као и које организационе јединице Министарства врше безбедносне провере у којим случајевима. Уређено је да

лица за које се врши провера даје сагласност попуњавањем и потписивањем Упитника о идентификационим подацима (прописано је који подаци се уносе у Упитник). Новину у Нацрту закона представља што су сада безбедносне сметње подељене на обавезне и факултативне, где руководилац организационе јединице која врши безбедносну проверу, процењује њено постојање, уз одговарајуће образложење. Регулисано је и да ће министар, подзаконским актом, уредити начин вршења безбедносне провере, давање оцене о (не)постојању безбедносне сметње, односно безбедносног ризика, као и изглед обрасца Упитника.

Чланом 110. Нацрта закона прописано је поступање приликом примене полицијског овлашћења Поступање са нађеним стварима.

Чланом 111. Нацрта закона прописано је да се странцу може одредити боравак објекту одређеном за боравак странаца, у складу са законом.

Чланом 112. Нацрта закона прописано је ново овлашћење Зауостављање, односно уклањање беспилотних ваздухоплова, као потреба услед развоја технологија и где је наведено да овлашћено службено лице, приликом обављања полицијских послова, употребом одговарајућих средстава (електронска средства, оружје и др.) може принудно зауставити, односно уклонити беспилотни ваздухоплов који се појави у непосредној близини лица или објеката који се безбедносно штите и обезбеђују или ради заштите безбедности људи и имовине или спречавања извршења кривичних дела и прекршаја.

Одредбама чл. 113 – 115. Нацрта закона утврђено је право и дужност овлашћеног службеног лица да носи и употребљава службено оружје, муницију и друга средства принуде. У односу на важећи Закон о полицији прописан је већи број средстава принуде, и то 17, где су нова средства принуде: средства за улазак у туђи стан, друге просторије и превозна средства, средства за принудно зауостављање возила или пловила, средства за привремено онеспособљавање лица и уређаји за емитовање звучних таласа. Утврђена су начелима по којима поступају овлашћена службена лица приликом примене средстава принуде (суздржаност, поступност, сразмерност).

Чл. 116. и 117. Нацрта закона регулисани су услови за употребу средстава принуде према групи лица и набројано је која се средства принуде могу употребити (11) и по чијем наређењу. Такође, прописана су ограничења употребе средстава принуде, према одређеним категоријама лица.

Чланом 118. Нацрта закона уређен је поступак извештавања, контроле и одговорности у вези са употребом средстава принуде.

Чланом 119. Нацрта закона прописано је да је искључена дисциплинска одговорност овлашћеног службеног лица уколико је средства принуде употребио у границама законом утврђених овлашћења, као и да ће Министарство обезбедити бесплатну правну и другу неопходну помоћ уколико се покрене кривични поступак због такве употребе средстава принуде.

Чланом 120. Нацрта закона прописане су ситуације у којима се може употребити Физичка снага, као „најблаже” средство принуде. Те ситуације, односно услови су сада прецизније разрађени. Дефинисано је шта се сматра употребом физичке снаге.

Чланом 121. Нацрта закона набројане су ситуације у којима се могу употребити средства за везивање, као што су средства за тренутно везивање, службене лисице, пластичне затеге и друга за то погодна средства. Предвиђено је да се употребом средстава за везивање сматра везивање руку иза леђа или испред тела, а изузетно се могу везати и ноге, уз ограничење да се везаном лицу не наноси непотребна физичка бол или повреде.

Чланом 122. Нацрта закона прописано је када се може употребити и шта се сматра распршивачем са надражујућим дејством, у смислу овог закона.

Чланом 123. Нацрта закона прописани су услови за употребу службене палице, која се сматра да је задавање удараца или примена захвата на телу лица. И код овог средства принуде, прописана су одређена ограничења, у смислу дела тела где се ударци не смеју задавати, осим ако су такви ударци неопходни ради заштите живота и тела.

Чланом 124. Нацрта закона утврђени су услови за примену новог средства принуде, Средства за улазак у стан, друге просторије и превозна средства, где спадају механичка, хидраулична и експлозивна средства.

Чланом 125. Нацрта закона прописано је када се може употребити и шта се сматра електромагнетним средствима, у смислу овог закона. Предложеном одредбом, сада је регулисано и ограничење употребе овог средства принуде, према одређеним категоријама лица.

Чланом 126. Нацрта закона дефинисано је када се могу употребити специјална возила и шта се сматра специјалним возилима.

Чл. 127. и 128. Нацрта закона регулисана је употреба службених паса и службених коња, као средстава принуде.

Чланом 129. Нацрта закона на бољи и прецизнији начин прописано је када се употребљавају средства за запречавање и шта се њима сматра.

Чланом 130. Нацрта закона регулисана је употреба средстава за принудно заустављање возила и пловила, још једног новог средства принуде. У важећем Закону о полицији, ово средство принуде је у оквиру средства за запречавање и односи се на возила и лица, а сада се јавила потреба да се регулише као појединачно средство принуде. Детаљно су прописане ситуације када долази до употребе тих средстава и утврђено је да се средствима за принудно заустављање возила и пловила сматрају уређаји за те намене, као и бодљикаве траке и друга погодна средства којима се возило у покрету може принудно зауставити.

Чланом 131. Нацрта закона регулисана је употреба уређаја за избацивање млазева воде, која се употребљава према групи лица у складу са условима прописаним овим законом.

Чланом 132. Нацрта закона прописано је када се могу употребити хемијска средства, која су овим нацртом сада и дефинисана и набројана. Као и код других средстава принуде, и овде су прописана ограничења, и то у односу на близину места и лица према којима се употребљавају средства.

У члану 133. Нацрта закона прописана је употреба средстава за привремено онеспособљавање лица, чији су услови за употребу као и у случају употребе хемијских средстава.

Чланом 134. Нацрта закона регулисано је још једно средство принуде које се употребљава према групи лица, а уједно је и ново средство принуде, Уређаји за емитовање звучних таласа. Ово средство принуде се употребљава такође, тако да не угрожава живот и здравље групе лица.

Чланом 135. Нацрта закона прописано је када се могу употребити посебне врсте оружја и експлозивних средстава и да одлуку о употреби доноси директор полиције, уз претходну сагласност министра. Ово средство принуде није дозвољено употребити према малолетним лицима и лицима у маси.

Чл. 136. и 137. Нацрта закона регулисана је употреба ватреног оружја, и то у случајевима ако се употребом других средстава принуде не може од себе или другог лица одбити истовремени противправни напад или напад који непосредно предстоји, а којим се угрожава живот овлашћеног службеног лица или живот другог лица. Дефинисано је шта све представља противправни напад. Прописана је обавеза издавања наређења пре

употребе ватреног оружја: „Стој, Полиција, пуцаћу!” и упозоравајућег пуцња, осим у изузетним случајевима.

Чл. 138 – 140. Нацрта закона прописана је употреба ватреног оружја у посебним ситуацијама, као што су према возилу у покрету, у гоњењу пловила и према животињама.

Чланом 141. Нацрта закона набројане су полицијске мере и радње, којих је сада више у односу на важећи закон.

Чланом 142. Нацрта закона прописано је да полиција може предузети посебне мере за спречавање угрожавања безбедности саобраћаја на путевима, односно омогућавање прописног и безбедног одвијања саобраћаја на путевима, у складу са законом. Ова мера и радња је новина у односу на Закон о полицији, али се она већ примењује сагласно закону којим се уређује безбедност саобраћаја на путевима.

Чланом 143. Нацрта закона утврђене су мере трагања за лицима и предметима. Трагање се расписује потерницом, полицијском потрагом и објавом. Прописани су случајеви у којима се расписује свака од ове три мере.

Чланом 144. Нацрта закона детаљно су утврђене мере циљане потраге, које се предузимају применом посебних доказних радњи у складу са законом којим се уређује кривични поступак, а по одобрењу председника Врховног суда или овлашћеног судије. Наведеним чланом прецизно је регулисана процедура предлагања и доношења одлуке о (не)одобравању мера.

Чланом 145. Нацрта закона прописано је да овлашћена службена лица (и други запослени у Министарству, по налогу министра) могу предузимате хитне мере које су неопходне за отклањање непосредне опасности за људе и имовину и пружати помоћ органима државне управе, органима покрајинске аутономије и локалне самоуправе, правним и физичким лицима у случају опште опасности изазване природним непогодама, епидемијама или другим облицима угрожавања.

Одредбама чл. 146 – 148. Нацрта закона регулисано је пружање полицијске помоћи у извршењима и поступцима вансудских намирена, у ситуацијама када се при извршењу акта очекује отпор. Утврђена је процедура обраћања полицији и процедура поступања, која подразумева доношења одлуке о ангажовању, о обиму и начину пружања помоћи, вршењу безбедносне процене и евентуалном одузимању оружја и других предмета погодних за угрожавање безбедности. Прописано је да се за вршење ове полицијске мере и радње плаћа накнада, чија ће се висина утврдити посебним прописом.

Чланом 149. Нацрта закона прописано је у којим случајевима и на који начин се пружа помоћ здравственим радницима, тачније у савладавању физичког отпора лица са менталним сметњама, ради отклањања непосредне опасности од лица са менталним сметњама и изузетно ради довођења у здравствену установу лица са менталним сметњама.

Чланом 150. Нацрта закона прописана је заштита оштећених кривичним делом и других лица, односно прописано је да ће полиција предузимати одређене мере ради заштите тих лица, ако и док за то постоје оправдани разлози, док ће начин заштите прописати министар.

Чланом 151. Нацрта закона регулисана је обавеза полиције да штити податке о идентитету, чије би откривање изложило опасности физички интегритет лица.

Чл. 152 – 154. Нацрта закона на потпунији и прецизнији начин регулисана је полицијска мера и радња, Надзор и снимање на јавним местима. Прописано је да полиција употребом система аудио и видео-надзора врши надзор и снимање лица, објеката, догађаја и појава на јавном месту, као и да се мора поставити обавештење на месту где се врши надзор и снимање или се намера снимања јавно саопштити, осим у случају примене посебне доказне радње Тајно праћење и снимање, као ни у случају спровођења теста

интегритета. Такође, предвиђено је да полиција може приступати другим системима аудио и видео-надзора, али и други субјекти системима Министарства.

Чланом 155. Нацрта закона прописано је под којим условима се врши полиграфско испитивање и које категорије лица се не могу подвргнути том испитивању.

Чланом 156. Нацрта закона прописани су разлози из којих полиција може јавно расписати награду за дато обавештење и дата ограничења ко нема право на награду.

Чланом 157. Нацрта закона предвиђено је да су овлашћена службена лица овлашћена да врше криминалистичко форензичку регистрацију, узимање узорака за форензичко-генетичку анализу, криминалистичко форензичка вештачења и анализе и друге доказне радње у складу са законом којим се уређује кривични поступак и другим законима и прописима. Утврђен је правни основ да министар пропише ближи начин поступања у примени наведених мера и радњи.

Чл. 158. и 159. Нацрта закона прописане су нове полицијске мере и радње, криминалистичко-тактичке радње (потера, преглед одређених објеката и простора, заседа, рација и блокада саобраћајних и других површина) и полицијско преговарање.

У чл. 160. Нацрта закона прописано је да Министарство може образовати као резервни састав полиције помоћну полицију и у којим случајевима, као и да одлуку о употреби помоћне полиције доноси министар, на предлог директора полиције, а изузетно и на предлог начелника Сектора за ванредне ситуације, уз сагласност директора полиције. Утврђени су услови за лица која могу бити припадници помоћне полиције. Обуку, начин ангажовања, као и организацију и рад помоћне полиције прописале је Влада.

Чл. 161 – 165. Нацрта закона дефинисани су послови заштите и спасавања, где спадају управљање ризиком, превентивна заштита од пожара и експлозија, цивилна заштита и реаговање у ванредним ситуацијама и ванредним догађајима. Такође, дефинисан је сваки од наведених послова.

Чл. 166 – 176. Нацрта закона, по први пут, прописана су овлашћења која могу примењивати полицијски службеници у обављању послова заштите и спасавања (овлашћена службена у заштити и спасавању), и то су: давање упозорења, издавање наређења, провера идентитета, улазак у туђи стан и друге просторије, преглед објеката, простора и документације, контрола лица, учешће у вршењу увиђаја и привремено одузимање предмета. За свако од набројаних овлашћења прописани су услови под којима се примењују.

Чланом 177. Нацрта закона утврђена је сходна примена одредби које се односе на дужности овлашћених службених лица, у обављању послова заштите и спасавања.

Чланом 178. Нацрта закона регулисано је да се демократска контрола рада Министарства остварује спољашњом и унутрашњом контролом.

Чл. 179 – 186. Нацрта закона прописано је који субјекти врше спољашњу контролу рада Министарства, а за сваки појединачно је утврђено на који начин, пре свега достављањем периодичних извештаја о раду Министарства. Детаљније је прописана контрола коју врше грађани и јавност, и то увидом у јавно објављене периодичне извештаје о раду, правом на приступ информацијама од јавног значаја и правом на подношење притужби. На јаснији начин регулисано је право на подношење притужби, која се сада може поднети и на рад радно ангажованог лица у Министарству, утврђени су рокови за поступање и у којим ситуацијама Министарство неће поступати по притужби. У Нацрту закона се налазе само опште одредбе о овом поступку, без утврђивања процедуре поступка, која ће бити прописана подзаконским актом министра.

Чл. 187. и 188. Нацрта закона предвиђено је да унутрашњу контролу рада запослених и радно ангажованих у Министарству врши Сектор унутрашње контроле и да

при вршењу те контроле, полицијски службеници примењују полицијска овлашћења, мере и радње. Новину у Нацрту закона представља то што је надлежност Сектора унутрашње контроле проширена и на лица која су радно ангажована у Министарству, уговорима ван радног односа.

Чланом 189. Нацрта закона прописано је да се контрола рада запослених и радно ангажованих у Министарству при извршавању службених задатака и примени полицијских овлашћења и организационих јединица Министарства спроводи кроз превентивне и оперативне активности. Прописано је у ком циљу се спроводе ти облици контроле и којим методама.

Чланом 190. Нацрта закона регулисано је поступање Сектора унутрашње контроле, у смислу доласка до сазнања о потреби поступања. Новина коју садрже ове одредбе је у томе што је сада потпуније регулисано у којим случајевима Сектор неће поступати, а то је посебно код злоупотребе права на обраћање (неразумљива и честа обраћања).

Чл. 191. и 192. Нацрта закона прописане су обавезе запослених и радно ангажованих у Министарству у поступцима које врши Сектор унутрашње контроле, као и права и дужности (овлашћења) полицијских службеника Сектора унутрашње контроле у вршењу контроле, која су овим нацртом проширена.

Чланом 193. Нацрта закона ближе је објашњено вршење контроле организационих јединица Министарства.

Чл. 194. и 195. Нацрта закона утврђено је шта представља и у ком циљу се спроводи Тест интегритета, шта обухвата Тест и последице негативног Теста.

Чланом 196. Нацрта закона прописано је да Сектор унутрашње контроле врши контролу пријаве и промене имовног стања, односно води евиденцију имовног стања руководиоца и запослених на високоризичним местима. Утврђене су обавезе руководиоца и запослених у вези пријављивања промене имовног стања.

Чланом 197. Нацрта закона регулисано је спровођење анализе ризика од корупције, и то у сарадњи са Агенцијом за спречавање корупције.

У члану 198. Нацрта закона истакнута је независност Сектора унутрашње контроле у обављању послова унутрашње контроле, приликом остваривања сарадње са другим државним органима, представницима јавности и грађанима и међународне оперативне сарадње.

Чланом 199. Нацрта закона регулисано је извештавање Сектора унутрашње контроле.

Чланом 200. Нацрта закона предвиђено је да је поступање Сектора унутрашње контроле под спољашњом контролом и набројана су тела која врше ту контролу, као и да министар може у циљу контроле рада запослених у Сектору, образовати посебне комисије.

У чл. 201. и 202. Нацрта закона регулисано је да се средства за рад Министарства обезбеђују у буџету Републике Србије, али и Министарство може пружати услуге у вези са својим делокругом, уз плаћање одговарајуће таксе. Такође, прописано је да и други субјекти могу својим средствима учествовати у побољшању услова рада организационих јединица Министарства и у финансирању и реализацији активности у циљу унапређења безбедности људи и имовине на одређеном подручју.

Чл. 203 – 209. Нацрта закона прописано је да Министарство у обављању послова из своје надлежности користи средства у јавној својини, посебно непокретне и покретне ствари за посебне намене, које су дефинисане и утврђено је шта спада под та средства посебне намене. Наведеним одредбама је прописано да непокретне и покретне ствари за посебне намене имају поверљив карактер и да се набавка тих ствари врши у складу са одредбама закона којим су уређене јавне набавке у области одбране и безбедности.

Чланом 210. Нацрта закона прописано је да се према финансијском плану Министарства одређују средства за посебне оперативне потребе Дирекције полиције и Сектора унутрашње контроле (за надокнаду трошкова оперативног поступања овлашћених службених лица и за исплату трошкова и награда лицима за поступање и учествовање у примени мера које су одобрене на основу овог закона и закона којим се уређује кривични поступак, као и за плаћање корисних информација у вези са кривичним делима и њиховим учиниоцима, као и за трошкове спровођења програма заштите учесника у кривичном поступку).

Чл. 211. и 212. Нацрта закона предвиђено је оснивање Фонда за солидарну помоћ у циљу пружања помоћи запосленима у Министарству и члановима њихових ужих породица. Прописано је како се обезбеђују средства Фонда, у ком виду се додељују, коме и из којих разлога. Проширени су случајеви у којима се додељују средства Фонда, и то на ситуацију да оба родитеља запослена у Министарству добијају солидарну помоћ за рођење детета (важећи Закон о полицији ово право признаје само мајци детета ако су оба родитеља запослена у Министарству) и за угроженост запосленог не само услед елементарних непогода, већ и других несрећа.

Чл. 213. и 214. Нацрта закона уведена је обавеза доношења кадровског плана Министарства. Прописано је шта подразумева планирање кадрова и шта садржи кадровски план, као и у ком року га министар доноси.

Чл. 215 – 218. Нацрта закона утврђене су категорије запослених у Министарству, а то су полицијски службеници, државни службеници и намештеници и за сваку од категорија запослених прописано је које послове обављају. У односу на важећи Закон о полицији, уведен је статус овлашћених службених лица у заштити и спасавању, с обзиром да запослени на појединим радним местима који обављају послове заштите и спасавања, сада примењују и поједина овлашћења приликом обављања тих послова.

Чланом 219. Нацрта закона регулисано је потписивање изјаве о дужностима и правима полицијског службеника који је примљен у радни однос и обавеза полагања заклетве полицијског службеника који је примљен у радни однос на неодређено време.

Чл. 220. и 221. Нацрта закона предвиђене су одредбе о службеној легитимацији, где је прописано које се врсте службених легитимација издаје којој категорији запослених у Министарству и у ком циљу се може користити. Због проблема у пракси, до којих је долазило због лажног представљања и коришћења лажних службених легитимација и значки, уведена је забрана поседовања, односно коришћења службене легитимације са службеном значком, односно службене легитимације од стране лица која нису полицијски службеници, државни службеници или намештеници Министарства. Такође, забрањено је захтевање израде, израда, стављање у промет, поседовање, односно коришћење значке или другог обележја, односно ознаке од стране физичког лица, предузетника и правног лица, које садрже елементе визуелног идентитета службене значке или службене легитимације полицијских службеника, односно службене легитимације државних службеника, односно намештеника Министарства.

Члан 222. Нацрта закона регулише ношење униформе, са прописаним ознакама, као и задуживање грађанског одела.

Чл. 223. и 224. Нацрта закона регулисани су чиновни и звања полицијских службеника. Овлашћена службена лица, овлашћена службена лица у заштити и спасавању и припадници ватрогасно-спасилачких јединица у статусу лица на посебним дужностима имају чиновне, док остала лица на посебним дужностима имају звања.

Чл. 225 – 227. Нацрта закона прописана је подела радних места полицијских службеника на руководећа (оперативног, средњег, високог и стратешког нивоа) и извршилачка радна места.

Чланом 228. Нацрта закона прописани су услови за заснивање радног односа у Министарству.

Чланом 229. Нацрта закона прописано је да се по правилу радни однос у Министарству заснива на неодређено време, док су прописани разлози за заснивање радног односа на одређено време. Радни однос на одређено време полицијског и државног службеника не може да прерасте у радни однос на неодређено време, осим приправнику након положеног стручног испита и запосленом који је засновао радни однос због специјализације, односно уже специјализације, што представља другачије регулисање у односу на Закон о државним службеницима.

Чланом 230. Нацрта закона утврђени су начини заснивања радног односа у Министарству, који могу бити распоређивањем, премештајем, интерним конкурсом, јавним конкурсом и без конкурса. Одлуку о начину попуњавања радног места доноси министар или лице које он овласти.

Чланом 231. Нацрта закона дефинисано је шта представља распоређивање и прописани су случајеви у којима се запослени распоређује.

Чл. 232 – 236. Нацрта закона регулисан је премештај, који може бити трајни и привремени, и који се сада заснива на личном захтеву или потребама службе. Прописано је да запослени који је трајно премештен због трајног ограничења радне способности услед повреде на раду или професионалне болести, задржава права радног места са ког се премешта, уколико је то за њега повољније, с обзиром да се овде не ради о премештају који је настао као кривица запосленог. Детаљније су прописани разлози и процедура привременог премештаја. Ради ефикаснијег функционисања служби Министарства и обављања унутрашњих послова, прописано је да жалба не одлаже извршење решења о премештају, као и код других кадровских решења.

Чл. 237. и 238. Нацрта закона регулисани су интерни и јавни конкурси, за попуњавање радних места у Министарству, који ће се ближе уредити подзаконским актима министра.

Чл. 239 – 241. Нацрта закона регулисани су разлози за заснивање радног односа без конкурса. Новину представља то што је сада омогућено преузимање запослених не само из других државних органа, већ и из органа покрајинске аутономије или органа јединице локалне самоуправе. Уведена су специфична радна места као радна места на којима се врше послови који су такве природе да је за њихово обављање неопходно поседовање посебних знања и вештина, односно радна места на којима се послови обављају у условима животне средине неприродне за рад човека, као што су летачки, падобрански и ронилачки послови или се ради о дефицитарним занимањима.

Члан 242. Нацрта закона садржи одредбе о приправницима и даје правни основ за доношење акта Владе којим ће се уредити програм, поступак и начин стручног оспособљавања приправника и полагање стручног испита.

Чланом 243. Нацрта закона уведена је обавеза пробног рада за лица која се први пут примају у радни однос у органу јавне власти, а нису приправници и прописано је трајање пробног рада, као и отказивање радног односа уколико запослени не задовољи на пробном раду.

Чл. 244. и 245. Нацрта закона прописано је упућивање као привремена промена посла – без промене радног места, у циљу обављања конкретног службеног посла или задатка за чије обављање се захтевају посебне стручне, организационе и друге

способности, као и упућивање у другу организациону јединицу Министарства, ради похађања селекционе обуке (док траје обука) или ради стицања посебних знања и вештина (најдуже годину дана). Такође, полицијски службеник може бити упућен на рад у иностранство, у складу са законом.

Чл. 246 – 251. Нацрта закона садржи одредбе којима се регулише полицијско образовање, обука, односно стручно оспособљавање и усавршавање у Министарству, као и стручно образовање за потребе Министарства. Утврђено је да се полицијско образовање спроводи у средњој школи основаној за потребе полицијског образовања и високошколској установи основаној за потребе полицијског образовања, у складу са посебним законом. Дефинисани су појмови стручног оспособљавања и усавршавања и дат је правни основ да Министарство може спроводити обуку, односно стручно оспособљавање и усавршавање трећих лица, као и практичну наставу, професионалну праксу или практичну обуку у складу са наставним плановима и програмима образовних институција са којима Министарство има закључен споразум о сарадњи у области образовања или обука. Прецизно су утврђене обавезе полазника и запослених који су похађали обуке, а које се односе на то да одређени временски период остану на раду у Министарству или да надокнаде опредељени износ трошкова тих обука. Дат је правни основ да се обука, стручно оспособљавање и усавршавање у Министарству, научно истраживачки рад и издавачка делатност у Министарству ближе уреди актом Владе.

Члан 252. Нацрта закона прописује да се рад полицијских службеника оцењује једном годишње, да полицијски службеник који није задовољан оценом може поднети захтев за преиспитивање оцене Комисији за преиспитивање оцене, док ће мерила и начин оцењивања полицијских службеника прописати Влада.

Чланом 253. Нацрта закона регулисано је одређивање чина/звања, које се врши у складу са распоном чина/звања радног места на које се полицијски службеник распоређује или премешта, са изузетком ситуације, ако се распоређује или премешта на радно место за које је актом о систематизацији радних места, утврђен нижи чин/звање од чина/звања који је полицијски службеник стекао у тренутку распоређивања односно премештаја, полицијски службеник наставља да ради у чину/звању који је стекао. Прописане су ситуације када се полицијском службенику одређује чин/звање у складу са оствареним ефективним радним стажом.

Чл. 254 – 261. Нацрта закона прописана су правила каријерног напредовања, које подразумева хоризонтално и вертикално напредовање. Утврђено је шта се подразумева под хоризонталним и вертикалним напредовањем и наведени су услови које је потребно испунити ради напредовања. Уведена је могућност превременог и ванредног унапређења.

Чланом 262. Нацрта закона прописано је да запослени у Министарству имају право на безбедност и здравље на раду и на здравствену заштиту.

Одредбама чл. 263 – 268. Нацрта закона уређена је област безбедности и здравља на раду при обављању полицијских послова и послова заштите и спасавања. Прописане су обавезе руководиоца организационих јединица и одговорност за спровођење мера безбедности и здравља на раду, а такође регулисана су права и обавезе полицијских службеника у овој области.

Чланом 269. Нацрта закона дат је основ за организовање и обављање здравствене делатности у организационим јединицама Министарства, које морају да испуњавају услове за одређену врсту здравствене установе, односно приватне праксе, а испуњеност услова се утврђује решењем министарства надлежног за послове здравља.

Чл. 270. и 271. Нацрта закона регулисана је специфична здравствена заштита која се пружа у Министарству и која обухвата претходне лекарске прегледе за набројане

категорије лица, периодичне, ванредне, систематске и контролне лекарске прегледе. Такође, предвиђено је да трошкове лекарских прегледа на које су запослени у Министарству обавезани другим прописима, сноси Министарство.

Чл. 272 – 275. Нацрта закона прописано је да Министарство организује и спроводи психолошку превенцију, психолошку селекцију и развој потенцијала запослених и дефинисан је сваки од појмова.

Чланом 276. Нацрта закона прописано је да запослени у Министарству може, на захтев руководиоца организационе јединице, бити тестиран на присуство алкохола и/или психоактивних супстанци, на начин као код примене полицијског овлашћења Утврђивање присуства алкохола и/или психоактивних супстанци. Такође, предвиђено је да запослени може бити и полиграфски тестиран, на начин као код примене полицијске мере и радње Полиграфско испитивање.

Чланом 277. Нацрта закона јасније је регулисано обављање додатног рада запослених у Министарству, тачније прописано је да се може обављати додатни рад ако не ствара могућност сукоба интереса или не утиче на непристрасност рада запосленог, ако се њиме не онемогућава или отежава рад запосленог или организационе јединице и не штети угледу Министарства, уз писану сагласност руководиоца унутрашње организационе јединице. Наведени су и изузеци када није потребно одобрење за обављање додатног рада, али и обавеза да се у случају потребе Министарства, додатни рад прекине.

Чланом 278. Нацрта закона прописано је да јавни функционери, полицијски службеници и други запослени у Министарству, могу у вези са вршењем јавне функције, односно обављањем полицијских и других послова, да примају и уручују протоколарне и пригодне поклоне. Подзаконским актом министра биће детаљније регулисана правила у вези са пријемом и уручењем поклона.

Чл. 279 – 292. Нацрта закона регулисана је организација рада у Министарству. Утврђено је да се полицијски послови и послови заштите и спасавања обављају 24 часа дневно, да се ради по посебном распореду рада који подразумева разне облике ангажовања, попут рада у сменама, у турнусу, ноћу, прековременог рада, приправности и сл. Сваки од облика радног ангажовања је прецизно дефинисан.

У чл. 293 – 296. Нацрта закона прописане су врсте одмора које може користити полицијски службеник и у ком трајању.

Чланом 297. Нацрта закона прописује се да се поједина радна места, односно послови у Министарству, применом посебних критеријума, утврђују као радна места на којима се стаж осигурања у ефективном трајању рачуна са увећаним трајањем.

Чл. 298 – 302. Нацрта закона регулише се да полицијски службеници имају право на плату, увећану плату, накнаду плате, накнаду трошкова и друга примања у складу са овим законом, а државни службеници у Министарству, у складу са прописима којима се наведена права уређују за државне службенике и намештенике. Основицу за обрачун и исплату плата полицијских службеника утврђује Влада.

Чланом 303. Нацрта закона утврђено је да се радна места полицијских службеника разврставају по платним групама (13) и платним разредима и наведени су критеријуми за вредновање послова, на основу којих се и врши разврставање.

Чланом 304. Нацрта закона детаљно је уређено од чега се састоји коефицијент плате полицијског службеника и разрађене су све подврсте коефицијената.

Чланом 305. Нацрта закона прописано је да се приликом распоређивања или трајног премештаја полицијском службенику решењем утврђује коефицијент плате радног места на које се распоређује или премешта, ако овим законом није другачије регулисано. И у овом случају предвиђено је да жалба не одлаже извршење решења.

Чланом 306. Нацрта закона дат је основ да се запослени награди за додатно остварени радни допринос, који значајно превазилази стандард редовног нивоа и квалитета радног ангажовања, и то увећањем основне плате, односно минималне зараде, увећане за минули рад, до 20%. Уведени су основи да се полицијском службенику увећа или смањи основна плата у зависности од резултата које оствари на проверама физичке способности.

Чланом 307. Нацрта закона прописано је да полицијски службеник има право на увећану плату за рад ноћу, на дан празника који се празнује нерадно, за прековремени рад, приправност, ангажовање интервентног карактера, замену руководиоца и минули рад. За сваки од основа за увећање плате, прописан је и проценат увећања.

Чл. 308 – 313. Нацрта закона регулисано је остваривање затечене плате радног места на које се полицијски службеник распоређује по акту о систематизацији радних места и утврђен је појам затечене плате и обрачунске методе за усклађивање. Прописано је на који начин се одређује плата у свим случајевима распоређивања и приликом промене радног места, односно премештаја. Регулисано је одређивање плате код трајног премештаја због потреба службе, где је уведен заштитни механизам, односно трогодишње постепено умањење плате. Прописом Владе ближе ће се дефинисати критеријуми за вредновање послова, општи описи платних група и разврставање радних места у платне групе и платне разреде, висина коефицијената и подкоефицијената и начин примене обрачунске методе.

Чланом 314. Нацрта закона прописани су случајеви у којима полицијски службеник има право на накнаду плате, иако није радио (привремена спреченост за рад, годишњи одмор, плаћено одсуство, нераспореденост, привремена удаљеност са рада, одсуствовања с рада на дан државног и верског празника који се празнује нерадно и војна вежба и одазивање на позив војних и других државних органа).

Чланом 315. Нацрта закона посебно је регулисано право на накнаду плате у случају привремене спречености за рад, где је прописано да у случају привремене спречености за рад због професионалне болести или повреде на раду, као и у случају теже болести и повреда ван рада које животну угрожавају полицијског службеника, припада му накнада плате у висини 100% основне плате, увећане за минули рад, док у случају привремене спречености за рад због болести или повреде ван рада, та накнада плате је у висини 85% основне плате, увећане за минули рад.

Чл. 316. и 317. Нацрта закона прописани су случајеви у којима полицијски службеник има право на накнаду трошкова и предвиђено је да начин за остваривање права на накнаду и њену висину пропише Влада. Посебно је регулисано право полицијског службеника на накнаду трошкова за долазак и одлазак са рада, уз одређена ограничења.

Чл. 318. и 319. Нацрта закона утврђено је право породице полицијског службеника на трошкове сахране и једнократну новчану помоћ, ако је полицијски службеник изгубио живот у обављању унутрашњих послова или поводом обављања унутрашњих послова, односно ако је погинуо на дужности, или је смрт последица рањавања на дужности или је смрт наступила као последица повреде на раду или професионалног обољења.

Чл. 320. и 321. Нацрта закона прописано је обезбеђивање услуге исхране и смештаја запосленима у Министарству и другим корисницима. Посебно је регулисано да ће се полицијском службенику коме су исхрана и смештај у функцији стицања и одржавања потребног нивоа физичке спремности и обучености за успешно извршење послова и задатака услуга исхране и смештаја обезбедити без накнаде.

Чланом 322. Нацрта закона прописано је да министар може, поводом обележавања државних и других празника доделити новчану и другу помоћ породици полицијског службеника који је погинуо на дужности, или је смрт последица рањавања на дужности,

повреде на раду или професионалног обољења, односно породици тешко рањеног полицијског службеника или другог запосленог који је страдао у обављању или поводом обављања унутрашњих послова.

Чланом 323. Нацрта закона регулисано је да се за остварене резултате у обављању унутрашњих послова или други радни допринос, награде и признања могу додељивати запосленима у Министарству и другим појединцима и субјектима.

Чланом 324. Нацрта закона утврђено је право полицијских службеника и других запослених у Министарству на синдикално, професионално и друго организовање и деловање. Поред тога, утврђена су одређена ограничења за полицијске службенике која се односе на то да полицијски службеници не могу бити чланови политичких странака, не могу се страначки организовати, нити политички деловати у Министарству, као и да не могу у униформи присуствовати страначким и другим политичким скуповима, изузев ако обављају унутрашње послове, у складу са законом. Прописана је заштита запослених од стављања у неповољан положај због статуса или активности у својству представника запослених, чланства у синдикату или учешћа у синдикалним активностима.

Чл. 325 – 329. Нацрта закона детаљније је уређено право на штрајк запослених у Министарству, са могућношћу организовања и штрајка упозорења. На сва питања у вези са штрајком која овај нацрт не уређује, упућује се на одредбе закона којим је уређен штрајк.

Чл. 330 – 333. Нацрта закона прописано је да полицијски службеник за повреде службене дужности одговара дисциплински у складу са овим законом. Утврђено је шта спада у лаке, а шта у тешке повреде службене дужности у уведене су нове повреде службене дужности, као што су необавештавање или неблаговремено обавештавање руководиоца о примљеном поклону, злоупотреба или коришћење информационог система Министарства без основа за службено поступање, објављивање текстова, видео или аудио снимака, фотографија или коментара непримереног садржаја које штети угледу Министарства итд.

Чл. 336 – 339. Нацрта закона прописана је процедура и утврђено је која лица покрећу и воде дисциплински поступак, укључујући и одредбе о Дисциплинској комисији, као другостепеном органу. Прописана је и супсидијарна примена закона којим се уређује општи управни поступак, за све што није регулисано овим законом. Утврђени су рокови застарелости за покретање и вођење дисциплинског поступка.

Чл. 340 – 343. Нацрта закона садржи одредбе о дисциплинским мерама, односно о критеријумима за изрицање мера и прописаним мерама. Новину представља нова дисциплинска мера јавна опомена која се може изрећи за лаке повреде службене дужности, а министар ће прописати начин извршења мера писана опомена и јавна опомена.

Чланом 344. Нацрта закона регулисан је институт привременог удаљења са рада, које може бити обавезно, у случају притвора и изречене мере обезбеђења присуства окривљеног, и факултативно, када је покренут кривични поступак за кривично дело за које се гони по службеној дужности или покренут дисциплински поступак због тешке повреде службене дужности, уколико би његово присуство на раду штетило обављању послова или нарушило углед Министарства, или могло да омета поступак прикупљања доказа или ток кривичног или дисциплинског поступка. Прописано је да за време удаљења са рада, полицијском службенику припада мањи износ плате, као и да му се одузима службена легитимација, оружје и друга средства која су му поверена за обављање послова.

Чланом 345. Нацрта закона регулисана је одговорност за штету запосленог која се проузрокује Министарству или трећим лицима, а која је проузрокована намерно или из крајње непажње. У другом случају, за штету ће одговарати Република Србија.

Чланом 346. Нацрта закона прописани су посебни случајеви престанка радног односа, поред случајева престанка радног односа утврђених другим прописима. Разлози за престанак радног односа по сили закона су проширени. Предвиђена је обавеза надлежних кривичних судова да без одлагања достављају Министарству податке о одлукама донетим у поступцима против полицијских службеника. Утврђено је да против решења о престанку радног односа жалба није допуштена, већ се покреће управни спор.

Чл. 347. и 348. Нацрта закона прописан је престанак радног односа са правом на старосну и инвалидску пензију. Полицијском службенику може престати радни однос и пре испуњења општих услова за стицање старосне пензије, у складу са прописима о пензијском и инвалидском осигурању, на лични захтев или на основу одлуке министра.

Члан 349. Нацрта закона предвиђа да полицијском службенику коме престане радни однос са правом на пензију припада отпремнина у висини шест месечних плата односно накнада плате, без пореза и доприноса, примљених за последњих шест месеци.

Члан 350. Нацрта закона регулисана је супсидијарна примена других прописа, тачније ако овим законом, прописима донетим на основу овог закона и посебним колективним уговором за полицијске службенике није другачије прописано, на права и дужности, рад и радне односе полицијских службеника, примењују се прописи о државним службеницима и посебан колективни уговор закључен у складу са тим прописима, општи прописи о раду и закон којим се уређује општи управни поступак.

У члану 351. Нацрта закона прописано је да надзор над применом овог закона врши Министарство.

Чл. 352 - 354. Нацрта закона предвиђене су казнене одредбе, које подразумевају новчане казне за прекршаје услед кршења одредби овог закона, а што представља новину овог закона.

Чл. 355 – 357. Нацрта закона садржи прелазне одредбе које се односе на одређивање чинов/звања и испуњења услова радног места.

Чланом 358. Нацрта закона опредељен је рок за доношење подзаконских аката, а то је шест месеци од дан ступања на снагу овог закона ако овим законом није другачије одређено. До доношења тих прописа примењиваће се прописи који су важили до дана ступања на снагу овог закона, ако нису у супротности са овим законом.

Чланом 359. Нацрта закона прописана је обавеза правних лица и других субјеката да ускладе своју организацију и рад са одредбама овог закона у року од три месеца од ступања на снагу овог закона.

Чланом 360. Нацрта закона прописано је да поступци који до дана ступања на снагу овог закона нису окончани, окончаће се по одредбама закона који је био на снази до ступања на снагу овог закона.

Чланом 361. Нацрта закона утврђен је престанак важења ранијег закона, односно да даном ступања на снагу овог закона престаје да важи Закон о полицији („Службени гласник РС”, бр. 6/16, 24/18 и 87/18).

Чланом 362. Нацрта закона прописано је да закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

IV. ПРОЦЕНА ИЗНОСА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ПОТРЕБНИХ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЗАКОНА